

ЗВІТ ПРО ВНУТРІШНЄ ПЕРЕМІЩЕННЯ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ

ОПИТУВАННЯ ЗАГАЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ

РАУНД 17
СЕРПЕНЬ 2024

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ТА КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ	1
РОЗДІЛ 1. ДЕМОГРАФІЧНА СТАТИСТИКА ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЩОДО МОБІЛЬНОСТІ	2
1.1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ І ДИНАМІКА	2
1.2. КУДИ І ЗВІДКИ ПЕРЕМІЩАЮТЬСЯ ЛЮДИ В УКРАЇНІ	3
1.3. ТРИВАЛІСТЬ ПЕРЕБУВАННЯ ПОЗА ЗВИЧНИМ МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ	4
1.4. СТАТИСТИКА ВИПАДКІВ ПОВЕРНЕННЯ З-ЗА КОРДОНУ В СИТУАЦІЮ ВНУТРІШНЬОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ В МЕЖАХ УКРАЇНИ	5
1.5. НАМИРИ ЩОДО ПЕРЕМІЩЕННЯ	5
1.6. ДЕМОГРАФІЧНІ ПОКАЗНИКИ, ВРАЗЛИВОСТІ І ТИПИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ	7
РОЗДІЛ 2. НАГАЛЬНІ ПОТРЕБИ ТА СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ	8
2.1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	8
2.2. ПОТРЕБИ ВПО ЗАЛЕЖНО ВІД ЇХНЬОГО ПРОФІЛЮ І МІСЦЯ ПЕРЕБУВАННЯ	9
2.3. НЕОБХІДНА ПІДТРИМКА В ЗАДОВОЛЕННІ ПОТРЕБ	10
2.4. СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ	10
2.5. ПРОФІЛІ СТРАТЕГІЙ ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ	12
2.6. ПРИЧИНИ ЗАСТОСУВАННЯ СТРАТЕГІЙ ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ	12
ДОДАТОК. ОЦІНКА ЧИСЕЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЗА СТАТУСОМ ПЕРЕМІЩЕННЯ	13
ОПИС ЗАСТОСОВАНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ	13

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

З початку повномасштабного вторгнення збройних сил Російської Федерації в Україну Міжнародна організація з міграції (МОМ) збирає дані про внутрішньо переміщених осіб (ВПО), осіб, що повернулися, та непереміщене населення шляхом проведення загальнонаціональних репрезентативних опитувань загального населення (GPS). Таке оцінювання має на меті отримання ґрунтовних і деталізованих даних про переміщення та тенденції щодо мобільності населення, а також збір важливих даних про профілі, потреби та наміри ВПО для підтримки гуманітарних зусиль із пошуку довгострокових рішень проблеми внутрішнього переміщення населення. На основі результатів щоквартальних опитувань GPS фахівці також аналізують динаміку основних тенденцій. Для цього в рамках GPS проводяться рандомізовані інтерв'ю на обласному рівні із використанням репрезентативних вибірок кожної групи населення. У цьому звіті представлені результати раунду 17 GPS, який було проведено з 13 липня по 12 серпня 2024 року.

КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ

За оцінками МОМ, фактична чисельність ВПО в Україні складає 3 669 000 осіб. Повернулися до свого звичного місця проживання 4 396 000 осіб.

Найбільше ВПО приймають Харківська (13%) і Дніпропетровська (12%) області. Більшість ВПО походять із Донецької області (24%). Найбільші потоки переміщень у межах області зафіксовано у Донецькій (90%), Харківській (85%) і Запорізькій (83%) областях.

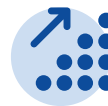
Станом на серпень 2024 року 10% домогосподарств ВПО є неповними сім'ями (лише одна особа старша за 18 років, решта — у віці 0–17 років).

Більшість (69%) фактичних ВПО висловили намір залишитися у поточному місці перебування довше ніж упродовж наступних трьох місяців, тоді як 14% обмірковують можливість повернутися до свого місця походження. Серед тих, хто обмірковує можливість повернення, більшість (63%) повідомили, що готові на це тільки після закінчення війни.

Починаючи з лютого 2022 року, 9% ВПО принаймні 14 днів провели за кордоном внаслідок повномасштабного вторгнення.

Приблизно 82% ВПО прожили поза звичним місцем проживання понад рік: у середньому 750 днів серед усіх ВПО.

До найпоширеніших потреб, названих ВПО, належать павербанки й генератори (20%), а також житло (14%) і можливості для заробітку (13%).

Рівень застосування стратегій подолання труднощів дещо знизився в порівнянні з результатами попереднього раунду, що пояснюється появою певних сезонних можливостей, як-то, наприклад, зменшення витрат на комунальні послуги та сезонне працевлаштування. Утім домогосподарства, які є неповними сім'ями, та домогосподарства з рівнем доходу менше 7 064 грн на місяць продовжують повідомляти про застосування стратегій подолання труднощів у кризових і надзвичайних ситуаціях.

Висловлені в цій публікації думки належать авторам і необов'язково відображають погляди Міжнародної організації з міграції (МОМ). Використання позначень та форма подання матеріалу в цій публікації не має на меті висловити будь-яку думку від імені МОМ щодо правового статусу будь-якої країни, території, міста чи населеного пункту, їхньої влади, кордонів чи адміністративних меж.

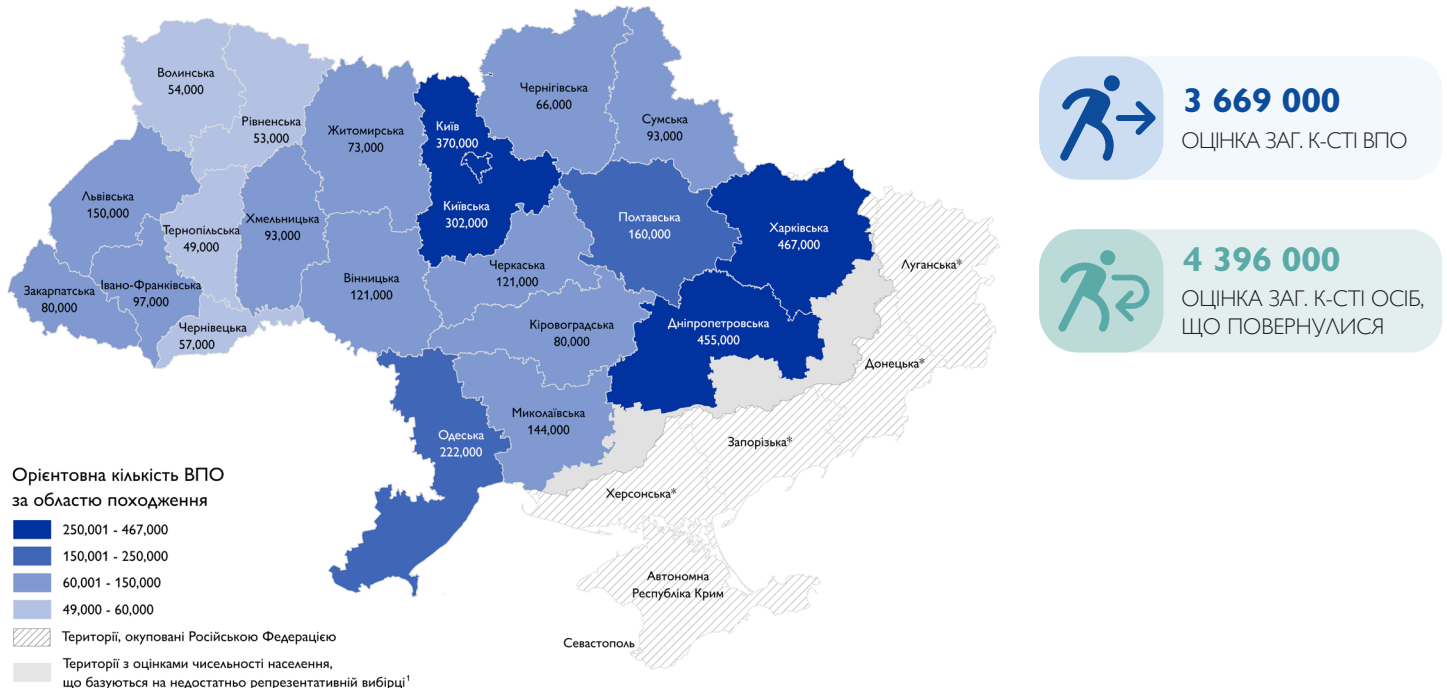
МОМ дотримується принципу, згідно з яким гуманна та впорядкована міграція позитивно впливає на мігрантів та суспільство в цілому. Як міжурядова організація, МОМ співпрацює зі своїми партнерами в міжнародній спільноті задля: надання допомоги у вирішенні операційних питань у сфері міграції; поглиблення розуміння проблем, пов'язаних із міграцією; стимулювання соціально-економічного розвитку за рахунок міграції; захисту людської гідності та сприяння добробуту мігрантів.

© 2024 Міжнародна організація з міграції (МОМ). Усі права захищені. У випадку цитування, перефразування або використання в будь-який інший спосіб інформації, що міститься в цьому звіті, джерело інформації необхідно зазначати так: «Джерело: Міжнародна організація з міграції (МОМ), Звіт про внутрішнє переміщення населення в Україні, серпень 2024 року».

РОЗДІЛ 1. ДЕМОГРАФІЧНА СТАТИСТИКА ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЩОДО ПЕРЕМІЩЕННЯ

1.1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ І ДИНАМІКА

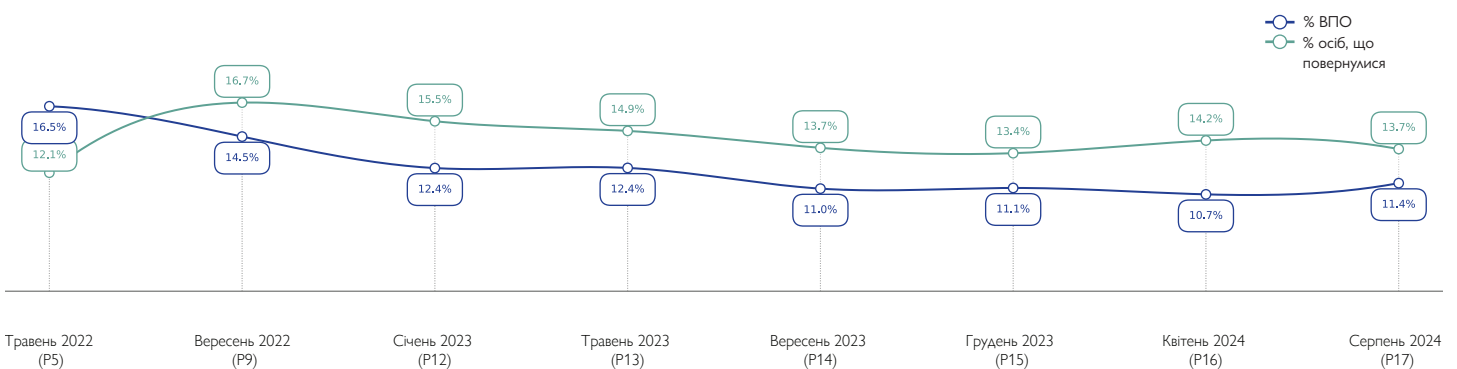
Мапа 1. Оцінка фактичної чисельності ВПО за областями переміщення

Згідно з оцінками МОМ, фактична чисельність внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в Україні складає приблизно 3,7 мільйона. Найбільше ВПО проживає в Харківській (467 000 осіб, або 13% від загальної фактичної чисельності ВПО) і Дніпропетровській (455 000, 12%) областях на

сході України, тоді як столиця, м. Київ (370 000, 10%), і Київська область (302 000, 8%) посідають, відповідно, третє і четверте місця за чисельністю прийнятих ВПО. 30% (1 090 000) фактичних ВПО проживають у прифронтових² населених пунктах.

Рисунок 1. Частка ВПО та осіб, що повернулися, в загальній чисельності населення України в динаміці³

Із моменту проведення в грудні 2023 року раунду 14 GPS значних змін у чисельності ВПО в Україні не зафіксовано. Частка ВПО становила 11,1% у раунді 15, 10,7% у раунді 16 та становить 11,4% у раунді 17 (у поточному раунді). Станом на серпень 2024 року переважна більшість ВПО (82%) перебувала поза звичним місцем проживання більше одного року, що відповідає результатам попереднього раунду. Це вказує на те, що ситуація з переміщенням в Україні має затяжний характер, і значна кількість ВПО, які покинули свої домівки в перший рік повномасштабної війни, досі не мають змоги повернутися додому.

Із моменту проведення попереднього раунду GPS у квітні 2024 року було зафіксовано незначне збільшення відсоткової частки ВПО, які лишаються в цьому статусі вже декілька місяців, (з 5%, тобто 167 000 осіб, у раунді 16 до 7%, тобто 255 000 осіб, у раунді 17). Утім із вересня 2023 року загальна частка ВПО залишається відносно стабільною, що свідчить про затяжний характер переміщення в більшості областей за умов мінімальних контекстуальних змін у поточній ситуації. Лише в деяких прифронтових областях були зафіксовані нові випадки переміщення, спричинені нещодавнім посиленням бойових дій, з подальшою евакуацією в безпечніші райони.

¹ Оцінки для Донецької, Запорізької, Луганської та Херсонської областей не є репрезентативними, оскільки охоплена територія була обмежена підконтрольними українському уряду районами, а на окупованих територіях вдалося опитати замало респондентів.

² Перелік районів, які для цілей аналізу вважаються прифронтовими територіями, було визначено на підставі Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією» зі змінами, внесеними 26 липня 2024 року. До переліку включені території, які межують або розташовані у близькості з зоною ведення активних бойових дій, де станом на поточний момент тривають бойові дії або де існує висока ймовірність ведення бойових дій.

³ Після проведення кожного наступного раунду GPS методологію коригують для максимізації точності отримуваних оцінок. У рамках цього раунду зміни застосовуються ретроспективно до відсоткових даних, наведених у результатах раніше опублікованих раундів, для формування точнішого розуміння ситуації з переміщенням в поточний момент та в динаміці. Для отримання детальнішої інформації про такі зміни див. [Методологію](#).

1.2. КУДИ І ЗВІДКИ ПЕРЕМІЩАЮТЬСЯ ЛЮДИ В УКРАЇНІ

Таблиця 1. 5 основних областей походження ВПО (% ВПО)

Область	% від заг. к-сті ВПО
Донецька	24%
Харківська	20%
Запорізька	12%
Херсонська	12%
Луганська	7%
Інші області	25%

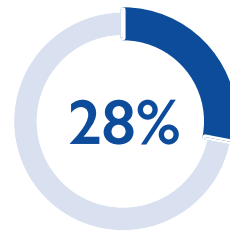
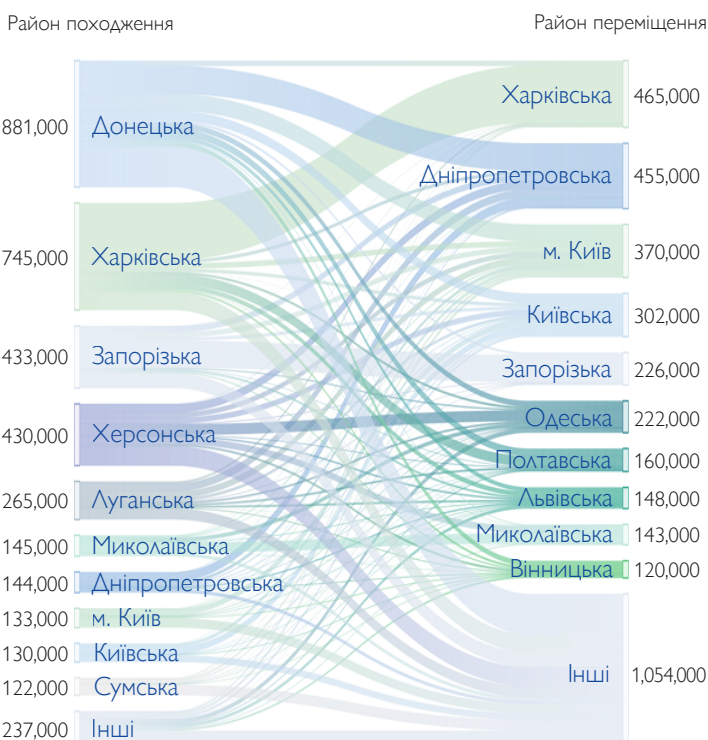
Таблиця 2. 5 основних областей, що приймають ВПО (% ВПО)

Область	% від заг. к-сті ВПО
Харківська	13%
Дніпропетровська	12%
м. Київ	10%
Київська	8%
Запорізька	6%
Інші області	51%

Дві третини ВПО (67%) походять зі східного макрорегіону, а наступним за поширеністю регіоном походження є південний макрорегіон (17%). Як і в попередньому раунді (раунді 16, проведеному у квітні 2024 р.), більшість ВПО походить із прифронтових областей, у тому числі з територій, які окуповані або які раніше були окуповані Російською Федерацією. Із таких областей походять 75% усіх ВПО, що становить 2 757 000 осіб.

Третина ВПО (33%) проживає в східному макрорегіоні, водночас 45% ВПО зі сходу проживає в інших областях у межах того самого макрорегіону. В основному українці переміщуються в Харківську область, яка, згідно з оцінками, приймає 13% від загальної чисельності ВПО; друге місце за кількістю прийнятих ВПО посідає Дніпропетровська область (12%). У столиці — місті Київ (10%) — та Київській області (8%) також проживає відносно велика частка ВПО. 30% ВПО (1 090 000 осіб) проживають на прифронтових територіях, і більш ніж третина з них зараз проживає у Харківській області.

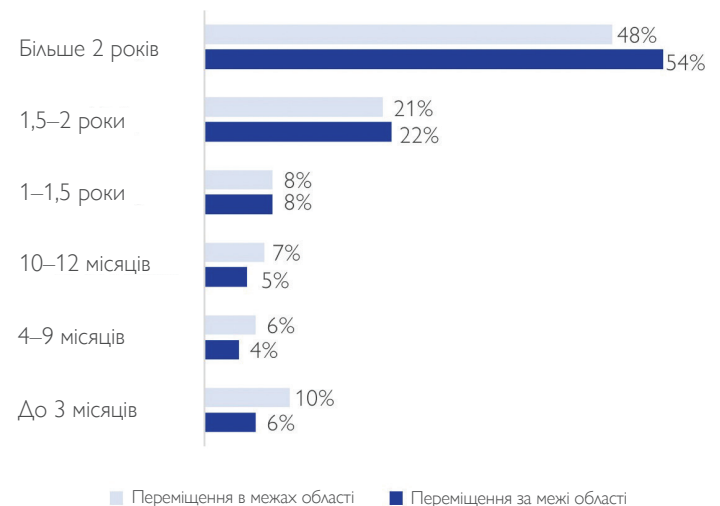
Рисунок 2. Переміщення з областей походження до інших областей

ВПО змінили місце проживання в межах рідної області

Більшість ВПО (70%) перемістилися до інших областей, тоді як у межах області походження перемістилося трохи більше чверті (28%). Переважно в межах України переміщуються з Донецької до Дніпропетровської області (195 000 ВПО) та з Донецької області до Києва (118 000 ВПО). Найвищі показники переміщень у межах області демонструють Харківська (85%) та Запорізька (83%) області. Високі показники переміщень у межах областей на території прифронтових Харківської (396 000 ВПО) та Запорізької (188 000 ВПО) областей у поєднанні з високою концентрацією ВПО у Харківській і Дніпропетровській областях на сході свідчать про загальне бажання ВПО залишатися поблизу регіону походження.

Рисунок 3. Частка ВПО, які перемістилися в межах області походження та в інші області, з розподілом за тривалістю перебування поза звичним місцем перебування (% ВПО)

Результати опитування демонструють, що схильність населення до переміщення в межах однієї області збільшується зі збільшенням віку респондентів, і між наймолодшою (18–24 роки) та найстаршою групами населення (60+ років) була зафіксована різниця в майже 10%. Так само серед домогосподарств, до складу яких входить принаймні одна людина старшого віку, було зафіксовано на 6% більше випадків переміщення в межах області, яка є для них звичним місцем проживання, ніж серед домогосподарств, у яких немає людей старшого віку. Це може свідчити про небажання людей старшого віку розривати усталені соціальні зв'язки та про те, що їм може бути фізично складно переміщуватися на більшій відстані. Натомість домогосподарства, які є неповними сім'ями, й домогосподарства, до складу яких входять лише жінки й діти, частіше переміщувалися за межі області, де було їхнє звичне місце проживання (85% і 77% відповідно). Це може пояснюватися тим, що такі групи населення приділяють відносно більше значення кращій безпековій ситуації, яку 41% домогосподарств, що є неповними сім'ями, й 36% домогосподарств, до складу яких входять лише жінки й діти, назвали головною причиною вибору свого поточного місця перебування. Було встановлено, що поширеність випадків переміщення в межах області також є обернено пропорційною тривалості перебування поза звичним місцем проживання. Наприклад, ВПО, які залишаються в межах своєї області походження, на 13% більше серед тих ВПО, які перемістилися нещодавно (до трьох місяців), ніж серед ВПО, які перебувають у цьому статусі вже більше двох років.

Рисунок 4. Основні причини переїзду до поточного місця проживання у 5 основних областях, що приймають (% ВПО)

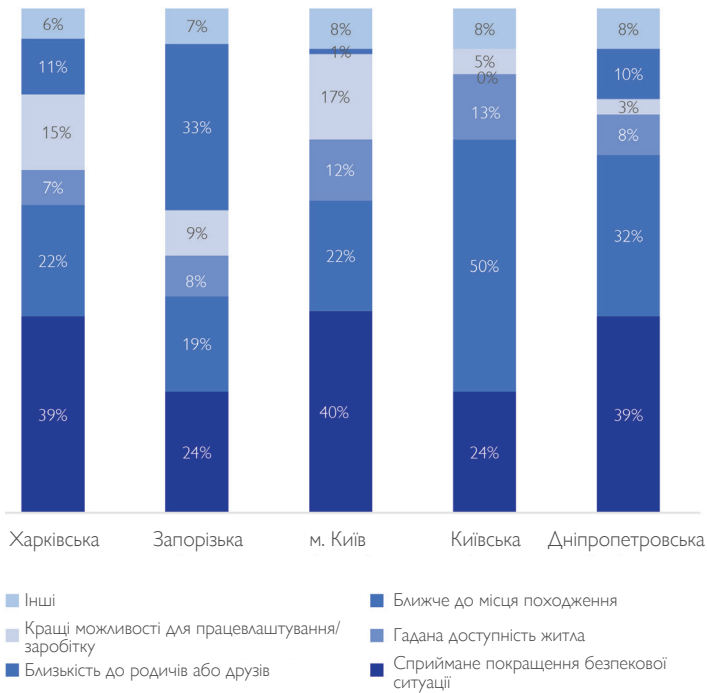
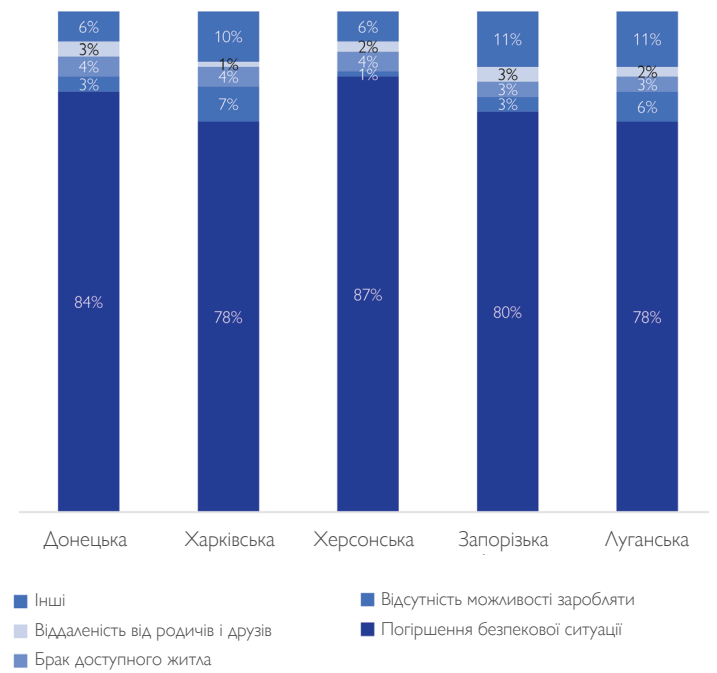

Рисунок 5. Основні причини виїзду ВПО з попереднього місця проживання у 5 основних областях походження (% ВПО)

Безпекова ситуація була водночас і основною причиною переміщення (80%), і ключовим фактором у виборі нового місця проживання (35%). Зокрема, основними причинами вибору ВПО поточного місця проживання були уявлення про сприятливу безпекову ситуацію (35%) та перебування ближче до сім'ї та друзів (31%). Зі збільшенням віку респонденти менше зважають на безпекову ситуацію у виборі місця проживання: лише 22% ВПО старше 60 років назвали цей фактор головною причиною переїзду, на противагу майже половині (44%) ВПО молодшого віку (від 18 до 24 років). Натомість люди старшого віку головним мотиваційним фактором частіше називали перебування неподалік від родичів і друзів (42%).

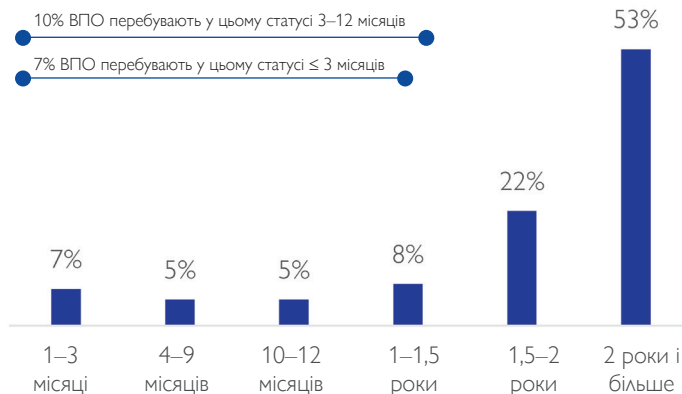
Третьою за поширеністю причиною переїзду до поточного місця проживання в місті Києві (17%) та в Харківській області (15%) стали можливості забезпечення себе засобами до існування. Загалом ВПО-чоловіки набагато частіше вказували на можливості забезпечення себе засобами до існування як на головний стимулюючий фактор, аніж ВПО-жінки (14% і 6% відповідно). Винятком із правила стала Запорізька область, яку третина ВПО обрала для того, аби переїхати ближче до місця, де вони проживали до початку повномасштабної війни.

Респонденти повідомляли про різні причини переїзду до поточного місця проживання, але головною причиною виїзду з області походження респонденти майже одногосло називали погіршення безпекової ситуації (80% ВПО).

1.3. ТРИВАЛІСТЬ ПЕРЕБУВАННЯ ПОЗА ЗВИЧНИМ МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ

750 ДНІВ середня тривалість перебування поза звичним місцем проживання ВПО в Україні (станом на серпень 2024 року)

Рисунок 6. Частка ВПО із розподілом за тривалістю перебування поза звичним місцем проживання

У раунді 17 53% ВПО повідомили, що перебувають поза звичним місцем проживання уже впродовж двох років або довше. Тривале перебування поза звичним місцем проживання понад половини опитаних ВПО, які перебувають у цьому статусі більше двох років, свідчить про затяжний характер кризової ситуації в Україні. Це підкреслює нагальну потребу в розробленні ефективних стратегій формування довгострокових рішень, націлених на ВПО, які не мають змоги повернутися.

Ще 17% ВПО на момент опитування перебували поза звичним місцем проживання не більше одного року, із яких 7% залишили дім за три місяці до опитування. Це свідчить про те, що з початку повномасштабної війни в лютому 2022 року процеси переміщення в Україні не припиняються. Запорізька область (95%), прийняла найбільше ВПО з-поміж тих, що залишили свої домівки понад рік тому, та найбільше ВПО, які лишаються в цьому статусі понад два роки (68%), тоді як основними областями походження ВПО, що залишили дім понад два роки тому, є Луганська (79%) та Миколаївська (62%) області. У контексті нещодавніх переміщень Харківська (13%) та Одеська (11%) області прийняли найбільшу частку ВПО з-поміж тих, що залишили дім менше трьох місяців тому.

1.4. СТАТИСТИКА ВИПАДКІВ ПОВЕРНЕННЯ З-ЗА КОРДОНУ В СИТУАЦІЮ ВНУТРІШНЬОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ В МЕЖАХ УКРАЇНИ

 338 000 осіб повернулися в Україну, але залишаються у статусі ВПО

 9% ВПО, які перебували за кордоном із 2022 року, повернулися в Україну, але не до звичного місця проживання

 14% ВПО, які перебували за кордоном із 2022 року і потім повернулися в Україну, але не до звичного місця проживання, обмірковують повторне переміщення

Таблиця 3. Основні області, які нині приймають ВПО, що повернулися в Україну, але не до звичного місця проживання

Область	% від заг. к-сті ВПО
м. Київ	13%
Київська область	10%
Харківська область	9%
Одеська область	9%
Дніпропетровська область	8%
Інші області	51%

Таблиця 4. Основні області походження ВПО, що повернулися в Україну, але не до звичного місця проживання

Область	% від заг. к-сті ВПО
Донецька область	19%
Харківська область	19%
Херсонська область	14%
Запорізька область	12%
Луганська область	7%
Інші області	29%

ВПО, які повернулися з-за кордону, але не до звичного місця проживання, нині мешкають переважно у Києві (13%), Київській (10%) і Харківській (9%) областях. Утім ВПО, які виїжджали за кордон, переважно походять із Донецької (19%), Харківської (19%) і Херсонської (14%) областей, тобто нині прифронтових областей, які потерпають від активних бойових дій та обстрілів.

78% ВПО, які повернулися з-за кордону, але не до звичного місця проживання, повідомили, що перебувають поза звичним місцем проживання більше одного року, що менше за загальнонаціональну середню частку ВПО, які лишаються в статусі переміщених осіб у межах України (83%).

ВПО, які раніше виїхали за кордон, покинули своє попереднє місце проживання переважно у зв'язку з відчутним погіршенням безпекової ситуації (71%) та віддаленістю від родичів і друзів (8%). Так само ВПО, які раніше виїхали за кордон, переїхали на своє поточне місце проживання з огляду на бажання бути ближче до сім'ї й друзів (34%) та на відчуття, що безпекова ситуація покращилася (32%).

14% ВПО, які повернулися з-за кордону, обмірковують повторне переміщення. Із-поміж них 8% ВПО мають намір переїхати куди-інде, тоді як 19% збираються повернутися до місця походження. Своєю чергою 64% ВПО мають намір залишитися в поточному місці перебування.

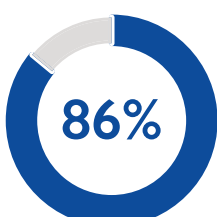
ВПО, які повернулися з-за кордону, до найбільш нагальних потреб відносять потребу в павербанках/генераторах (27%), доступному за ціною й прийнятному житлі (13%), продовольчих товарах (11%) та можливостях для заробітку (10%).

ВПО, які повернулися з-за кордону, повідомляли, що для задоволення базових потреб їм доводиться купувати дешевші продовольчі товари (66%) та зменшувати користування комунальними послугами (62%). Значна частка ВПО, які повернулися з-за кордону, також повідомляла, що почала використовувати свої заощадження та зменшувати обсяги споживання їжі (по 58%), аби подолати труднощі.

Відповідаючи на запитання, чому були обрані саме такі стратегії подолання труднощів, ВПО, що повернулися з-за кордону, сказали, що головними причинами були прагнення в першу чергу забезпечити себе житлом (65%), продовольчими товарами (54%) та отримати доступ до медичних послуг (49%).

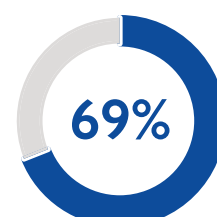
1.5. НАМІРИ ЩОДО ПЕРЕМІЩЕННЯ

ВПРОДОВЖ 3 МІСЯЦІВ

ВПО планують залишатися в поточному місці перебування упродовж наступних трьох місяців

НЕ В НАЙБЛИЖЧІ 3 МІСЯЦІ

ВПО планують залишатися в поточному місці перебування довше ніж упродовж наступних трьох місяців

Рисунок 7. Наміри ВПО щодо переміщення у 5 основних областях за кількістю прийнятих ВПО в перспективі 3 місяців після збору даних (% ВПО у кожній із областей)

Рисунок 8. Наміри ВПО щодо переміщення у 5 основних областях за кількістю прийнятих ВПО в перспективі понад 3 місяці після збору даних (% ВПО у кожній із областей)

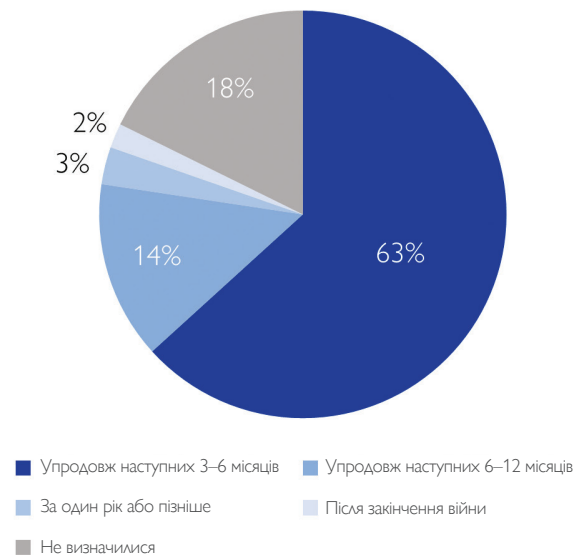

У відповідь на запитання про плани щодо переміщення в короткостроковій перспективі більшість ВПО (86%) висловила намір залишатися в поточному населеному пункті впродовж наступних трьох місяців, тоді як 9% повідомили про наміри переїхати. Вінницька область приймає найбільшу частку ВПО, які планують залишити поточне місце перебування впродовж наступних трьох місяців (15%), водночас у Донецькій області зараз перебуває найбільша частка серед всіх груп населення (незалежно від їхнього поточного статусу переміщення), які повідомили про такий намір (11%), що може бути зумовлено активізацією бойових дій в області. З огляду на такі наміри, якщо на місці не відбудеться значних змін, згідно з прогнозами, Донецька область найближчим часом, імовірно, залишатиметься основною областю походження ВПО. У Харківській області 11% ВПО вагалися щодо своїх планів щодо переміщення в короткостроковій перспективі, що свідчить про невизначеність ситуації в цій прифронтовій області.

Наміри щодо переміщення в короткостроковій перспективі значною мірою корелювали з тривалістю періоду, який ВПО вже провели поза звичним місцем проживання. 3-поміж ВПО, які перебували в цьому статусі один рік або менше, 15% висловили намір залишити поточне місце перебування, водночас частка людей із таким наміром зростає до 23% серед ВПО, які перебували в такому статусі менше трьох місяців. Натомість серед ВПО, які перебували в такому статусі довше двох років, лише 7% повідомили про намір залишити поточне місце перебування у короткостроковій перспективі, а приблизно три чверті цієї групи населення (74%) висловили намір залишатися в поточному місці перебування в довгостроковій перспективі.

Рисунок 9. % ВПО за очікуваним часом повернення (% ВПО в кожній із областей)

Відсоткова частка ВПО, які мали намір залишити поточне місце перебування впродовж наступних трьох місяців, дещо вища в сільських населених пунктах (13%), а також серед домогосподарств, до складу яких входить щонайменше одна людина з інвалідністю (11%). Частка людей, які висловили намір залишити поточне місце перебування, істотно вища (17%) серед людей молодшого віку (від 18 до 24 років) порівняно з іншими віковими групами, водночас серед чоловіків про такий намір повідомляли на 2% більше осіб, ніж серед жінок.

Більшість ВПО (69%) висловили намір залишатися в поточному місці перебування довше, ніж впродовж наступних трьох місяців, що відповідає їхнім короткостроковим планам. 14% ВПО мають намір повернутися у свою область походження після наступних трьох місяців, тоді як 5% планують переїхати куди-інде. Найбільшу частку ВПО, які мають намір залишатися в поточному місці перебування в довгостроковій перспективі, прийняли місто Київ та Івано-Франківська область (в обох районах по 77%), а також, дещо меншою мірою, Дніпропетровська (72%) та Київська (71%) області.

Серед п'яти областей, які прийняли найбільшу кількість ВПО, у Харківській області була задокументована найменша частка ВПО, які планують залишатися в поточному місці перебування в довгостроковій перспективі (63%), та найбільша частка ВПО, які планують повернутися до свого району походження (20%).

1.6. ДЕМОГРАФІЧНІ ПОКАЗНИКИ, ХАРАКТЕРИСТИКИ І ТИПИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Детальна дезагрегація профілів ВПО та поглиблене розуміння причин вразливостей⁴ і структури домогосподарств дають змогу краще зрозуміти характер мобільності та є ключовими факторами дієвого цільового гуманітарного реагування. Тому в GPS, яке проводить МОМ, використовуються розроблені у співпраці з Фондом ООН у галузі народонаселення показники, які дають змогу точно оцінити демографічні характеристики переміщеного населення. У цьому розділі зазначено оцінку кількості ВПО в домогосподарствах, що складаються виключно з ВПО.

СКЛАД ДОМОГОСПОДАРСТВ СТАНОМ НА СЕРПЕНЬ 2024 РОКУ

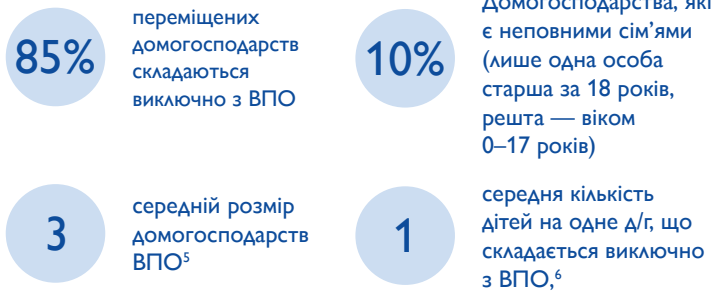
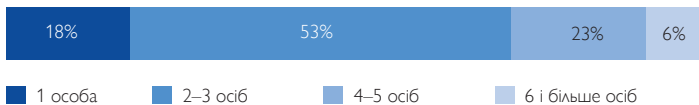

Рисунок 10а. Кількість дітей у домогосподарствах ВПО (домогосподарствах, що складаються виключно з ВПО з дітьми)⁷

Рисунок 10б. Розмір домогосподарств ВПО (домогосподарств, що складаються виключно з ВПО)⁸

ТИП НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ

Більшість ВПО (44%) проживають у великих містах, тоді як понад чверть ВПО (29%) живуть у маленьких містах, а 18% ВПО — у селах чи в сільській місцевості.⁹

Рисунок 11. Частина ВПО за типом населеного пункту

ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПРОФІЛЬ

Серед переміщених людей 58% складають жінки, 42% — чоловіки. Хоча більшість ВПО є людьми працездатного віку (52%), чверть переміщених осіб (24%) — це діти або люди у віці 60 років і старше.

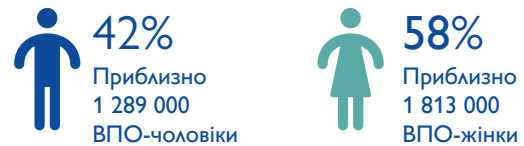
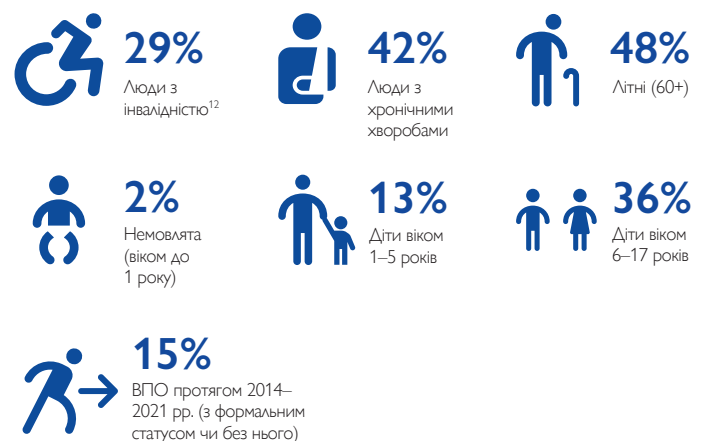

Рисунок 12. Оцінка чисельності ВПО за статтю і віковими групами¹⁰

ХАРАКТЕРИСТИКИ ДОМОГОСПОДАРСТВ

У цьому розділі зазначено частку ВПО, які повідомили, що принаймні один з членів їхнього нинішнього домогосподарства має принаймні одну зі вказаних характеристик, які можуть спричинити вразливості домогосподарства, враховуючи: 1) передбачувані витрати, пов'язані з характеристикою; 2) передбачувану потребу звернутися по допомогу; та 3) потенційні проблеми з доступом до допомоги чи отриманням допомоги. Ці характеристики не є взаємовиключними, тобто особи та домогосподарства можуть мати одну або декілька таких характеристик.¹¹

⁴ Щоб визначити наявність у домогосподарствах ВПО людей із інвалідністю та хронічними захворюваннями, респондентів запитували, чи хтось із членів їхніх домогосподарств має інвалідність чи хронічну хворобу згідно з означеннями Всесвітньої організації охорони здоров'я. Варто зауважити, що для проведення цього опитування було застосовано модифіковану методологію за Вашингтонською шкалою, в рамках якої були використані коротші та простіші запитання. Оригінальний підхід у цьому дослідженні не застосовували.

⁵ Домогосподарства, що складаються виключно з ВПО (85%).

⁷ Згідно з оцінками, загальна кількість дітей у домогосподарствах ВПО складає 740 000.

⁸ Згідно з оцінками, загальна кількість ВПО в домогосподарствах, що складаються виключно з ВПО, складає 3 102 000.

⁹ 1% респондентів відмовилися відповідати на це запитання, тому зазначені частки не дають у сумі 100%.

¹⁰ Згідно з оцінками, загальна кількість ВПО в домогосподарствах, що складаються виключно з ВПО, складає 3 102 000. Опис характеристик і демографічного профілю членів домогосподарств ВПО оснований виключно на даних, які стосуються членів домогосподарств, що проживають за межами звичного місця проживання через війну.

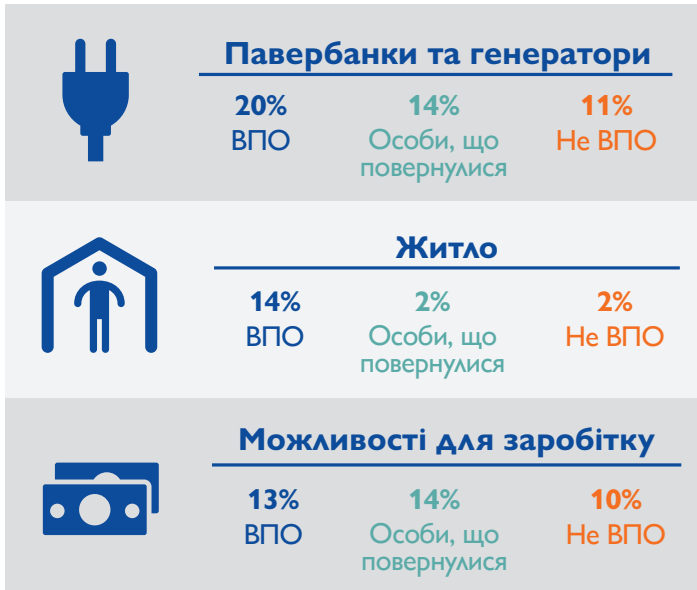
¹¹ Можливі декілька варіантів відповіді.

¹² Щоб визначити наявність у домогосподарствах ВПО людей із інвалідністю та хронічними захворюваннями, респондентів запитували, чи хтось із членів їхніх домогосподарств має інвалідність чи хронічну хворобу згідно з означеннями Всесвітньої організації охорони здоров'я. Варто зауважити, що для проведення цього опитування було застосовано модифіковану методологію за Вашингтонською шкалою, в рамках якої були використані коротші та простіші запитання. Оригінальний підхід у цьому дослідженні не застосовували.

РОЗДІЛ 2. НАГАЛЬНІ ПОТРЕБИ ТА СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ

2.1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Рисунок 13. З найпоширеніші потреби в наданні матеріалів і допомоги за профілем респондентів

П'ята частина ВПО називала своєю першочерговою потребою потребу в павербанках і генераторах (20%), наступними за пріоритетністю потребами стали потреба в житлі (14%), можливостях для заробітку (13%) та потреба в медикаментах (9%). ВПО частіше повідомляли про потребу в павербанках і генераторах порівняно з особами, які повернулися, та з непереміщеними особами. Усі групи населення незмінно вказували на потребу в павербанках і генераторах, можливостях для забезпечення себе засобами до існування та медикаментами, водночас лише незначна частка осіб, які повернулися, й непереміщених осіб (по 2%) називали своєю першочерговою потребою доступ до доступного за ціною прийнятного житла порівняно з 14% ВПО, що викликає занепокоєння щодо наявності й цінової доступності прийнятного житла для ВПО, особливо з наближенням зими. Зокрема, близько чверті (24%) ВПО, які станом на сьогодні проживають у місті Києві, назвали своєю першочерговою потребою житло. 7% ВПО повідомили, що їхньою першочерговою потребою є продовольство. Згідно з прогнозами, така потреба може зрости після закінчення літа, а поки що в деяких домогосподарствах спостерігається тимчасове покращення ситуації з продовольчою безпекою завдяки можливості самостійно виробляти продовольство.

Зокрема, на запитання про першочергові потреби лише 12% ВПО відповіли, що в них немає жодних нагальних потреб, порівняно з непереміщеними особами (22%), що свідчить про те, що ВПО повідомляють про різні види потреб у матеріалах і допомозі частіше, ніж непереміщені особи. Дуже мало ВПО назвали своєю найнагальнішою потребою засоби гігієни, грошове забезпечення та інші допоміжні послуги (послуги охорони психічного здоров'я чи юридичні консультації, по 1% на кожну позицію), і ніхто з ВПО не відносив до своїх першочергових потреб послуги з перевезень та евакуації.¹³

До найпоширеніших потреб, названих ВПО, незалежно від їхньої пріоритетності, належать павербанки й генератори (59%), а також медикаменти (40%), житло й можливості для заробітку (про обидві з цих потреб повідомляли 34% ВПО). Згідно з результатами оцінювання у квітні (в рамках раунду 15) і в липні/серпні (в рамках раунду 17) різних категорій потреб, рівень яких можливо порівняти, найбільше зросла частка ВПО, які повідомляли про потребу в павербанках і генераторах (+19% за результатами раунду 17), що може бути зумовлено посиленням дефіциту електроенергії з початку літа.

Опитані в рамках раунду 17 ВПО також частіше повідомляли про потребу в продовольчих товарах (+6%) порівняно з раундом 15. За результатами раунду 17 також дещо зросла частка ВПО, які повідомляли про потребу в будівельних чи ремонтних матеріалах, (+2%), хоча зростання такої частки людей серед ВПО було значно меншим, аніж серед осіб, які повернулися, та серед непереміщених осіб (зростання на 16% і 8% відповідно).

Таблиця 5. % респондентів, що вказали на ті чи інші потреби, за статусом переміщення

Категорія потреб	ВПО	Не ВПО
Павербанки та генератори	59%	33%
Медикаменти	40%	30%
Житло	34%	5%
Можливості для заробітку	34%	24%
Продовольство	33%	19%
Медичні послуги	31%	24%
Одяг та інші НПТ	29%	13%
Засоби гігієни	28%	10%
Будівельні/ремонтні матеріали	24%	34%
Доступ до належної освіти	19%	13%
Послуги охорони психічного здоров'я	17%	14%
Підтримка людей з інвалідністю	16%	19%
Послуги з юридичного консультування	15%	12%
Послуги з перевезень та евакуації	7%	6%
Доступ до грошей	6%	5%

¹³ У раунді 17 опитування було використано підхід, застосований у раундах 1–15, відповідно до якого респондентів запитували, чи бракує їм станом на поточний момент чогось із запропонованого переліку для задоволення своїх базових потреб. У рамках раунду 17 із переліку варіантів відповіді було виключено пункт «гроші — фінансова підтримка». Перелік містить такі нові варіанти: житло (яке можна було б охарактеризувати як прийнятне й доступне за ціною), можливості для заробітку (працевлаштування, професійно-технічна підготовка, відкриття бізнесу), доступ до належної освіти, послуги охорони психічного здоров'я/консультування, послуги з юридичного консультування, потреба в підтримці людей з інвалідністю, послуги з перевезень та/або евакуації.

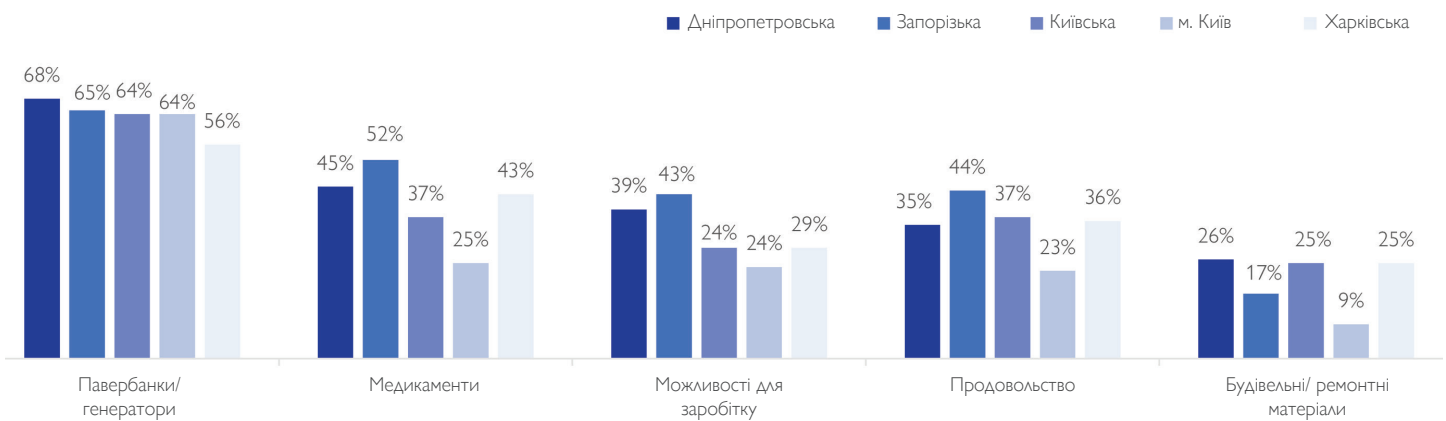
2.2. ПОТРЕБИ ВПО ЗАЛЕЖНО ВІД ЇХНЬОГО ПРОФІЛЮ І МІСЦЯ ПЕРЕБУВАННЯ

НА РІВНІ ОБЛАСТЕЙ

Перше місце серед потреб, названих респондентами-ВПО в усіх оцінених областях, незмінно посідає потреба в павербанках, здебільшого у вигляді підтримки в натуральній формі (57%), та грошова допомога (35%). Потреба в павербанках особливо гостро виражена в Дніпропетровській (68%) та Запорізькій (65%) областях. Респонденти-ВПО, що проживають у Миколаївській (35%) та Полтавській (33%) областях, також повідомляли про значні потреби в будівельно-ремонтних матеріалах. Також при визначенні пріоритетності потреб респонденти-ВПО частіше ставили на перше місце потребу в павербанках і генераторах у Дніпропетровській (26%) і Полтавській областях (по 25% у кожній із областей). Важливо зауважити, що респонденти-ВПО в місті Києві (24%) частіше повідомляли про потребу в доступному за ціною житлі, хоча ця проблема, імовірно, існувала й до початку повномасштабної війни. Переміщення людей до міста через його відносно безпечніше

розташування, імовірно, призвело, до зростання й до того високої вартості життя в центрі міста. Для порівняння, респонденти-ВПО, що проживають у Львівській області (20%), найчастіше повідомляли про відсутність жодних потреб. У районах, розташованих на різній відстані від лінії фронту, були зафіксовані істотні відмінності в потребах у медикаментах: ВПО, що проживають у прифронтових областях, частіше повідомляли про високі потреби в медикаментах (44%), ніж ті, хто проживає далі від лінії фронту (37%). Так само ВПО в прифронтових областях частіше повідомляли про потреби в засобах гігієни (32% порівняно з 26%) та павербанках (61% порівняно з 58%). Як і варто було очікувати, ВПО, що проживають на прифронтових територіях, мали більш виражені потреби в будівельно-ремонтних матеріалах (26%), що, імовірно, зумовлено постійними обстрілами і, як наслідок, постійною потребою у відбудові.

Рисунок 14. Найбільші потреби ВПО у п'яти найбільших областях за кількістю прийнятих ВПО (% ВПО)¹⁴

ТИП НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ

У сільській місцевості частка ВПО, що назвали першочерговою потребою будівельно-ремонтні матеріали, є вищою, ніж у містах.

РОЗПОДІЛ ЗА СТАТТЮ

ВПО-жінки повідомили про дещо більші потреби в більшості напрямків порівняно з ВПО-чоловіками.

СКЛАД ДОМОГОСПОДАРСТВ

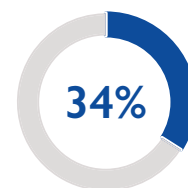
Домогосподарства ВПО, які є неповними сім'ями, повідомляли про вищий рівень потреб у всіх сферах, порівняно з домогосподарствами, які не є неповними сім'ями.

ДОХІД

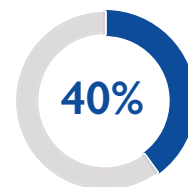

ВПО, рівень доходу яких нижчий за 7 064 грн¹⁵, повідомили про дещо більші потреби за всіма напрямками порівняно з ВПО, рівень доходу яких становить 7 064 грн і більше.

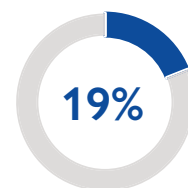
Рисунок 15. Частка ВПО, які найбільше потребують ремонтно-будівельних матеріалів, з розподілом за типами населених пунктів

ВПО-жінок повідомили про потреби в засобах гігієни порівняно з 18% респондентів-чоловіків.

домогосподарства ВПО, які є неповними сім'ями, повідомили про потребу в доступі до належної освіти порівняно з 17% серед домогосподарств, які не є неповними сім'ями.

домогосподарства ВПО з рівнем доходу менше 7 064 грн повідомили про потребу в підтримці для людей з інвалідністю порівняно з 9% серед тих домогосподарств, рівень доходу яких складає 7 064 грн і більше.

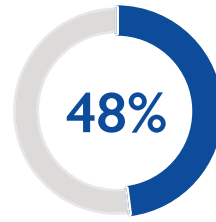
¹⁴ Можливі декілька варіантів відповідей.

¹⁵ Реальний прожитковий мінімум, визначений Міністерством соціальної політики (у липні 2024 р.), становить 7 064 грн.

НАМИРИ В НАЙБЛИЖЧІЙ ПЕРСПЕКТИВІ

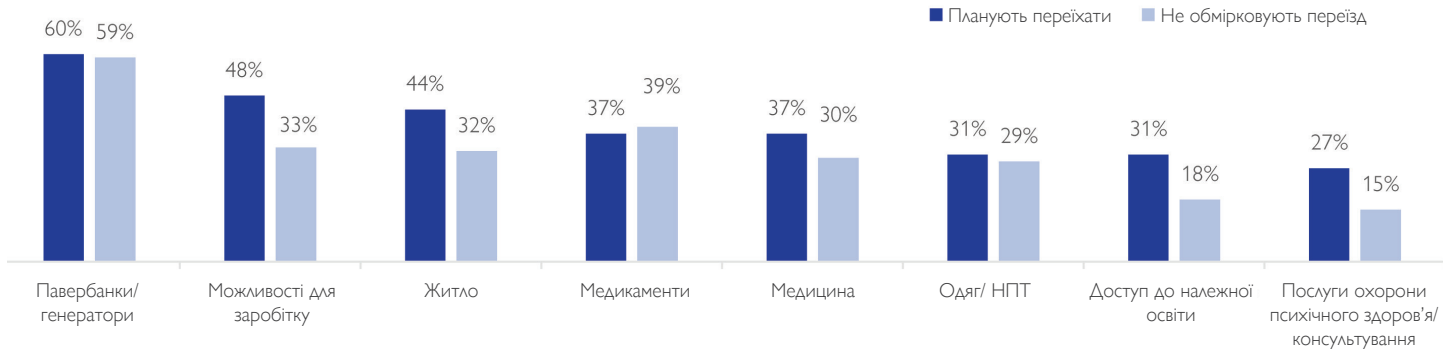

ВПО, які мають намір переїхати з поточного місця проживання, повідомляли про більші потреби в усіх сферах порівняно з ВПО, які не розглядають можливості переїзду.

ВПО, що розглядають можливість переїзду з поточного місця проживання, повідомили про потребу в можливостях для заробітку порівняно з 33% серед ВПО, які не розглядають можливості переїзду.

Рисунок 16. Найбільші потреби ВПО за наміром змінювати місце перебування (% ВПО)¹⁶

2.3. НЕОБХІДНА ПІДТРИМКА В ЗАДОВОЛЕННІ ПОТРЕБ

Грошова допомога систематично виявлялася найпоширенішою відповіддю на запитання про бажану форму отримання допомоги для подолання труднощів серед осіб, які повідомили про наявність потреб. Грошові кошти є пріоритетною формою допомоги для більшості респондентів, що повідомили про потребу в допомозі у зв'язку з інвалідністю, в допомозі з медикаментами (по 67%), з отриманням медичних послуг (66%) та з житлом (64%). Серед ВПО, які повідомили про потребу в прийнятному й доступному за ціною житлі, 64% надають перевагу допомозі у вигляді грошових коштів для задоволення такої потреби, що значно перевищує частку таких людей серед опитаних осіб, що повернулися, (43%) та непереміщених осіб (41%). Фінансова допомога надає автономію у виборі товарів і послуг для придбання, даючи змогу отримувачам вибирати бажані та найдоречніші засоби задоволення потреб.

Коли йшлося про найпоширеніші потреби з різним ступенем пріоритетності, респонденти, які мали потребу в павербанках і генераторах, частіше називали бажаною формою отримання допомоги підтримку в натуральній формі (57%), а на другому місці була грошова допомога (35%).

57% ВПО, які повідомили про потребу в павербанках та генераторах, надають перевагу допомозі в натуральній формі.

67% ВПО, які повідомили про потребу в медикаментах, назвали готівкові кошти бажаною формою допомоги.

Серед ВПО, які повідомили про потребу в можливостях для заробітку, 31% надають перевагу допомозі у вигляді створення робочих місць для задоволення таких потреб, а другою за поширеністю бажаною формою отримання допомоги була освітня підготовка з формуванням необхідних професійних навичок (28%).

2.4. СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ

63% д/г ВПО перейшли на дешевші продовольчі та непродовольчі товари

57% д/г ВПО зменшують споживання комунальних послуг (дров, вугілля, електрики, газу)

53% д/г ВПО витрачають свої заощадження

45% домогосподарств ВПО зменшили важливі витрати на здоров'я

У рамках раунду 17 запитання щодо того, як респонденти долають труднощі, замінили на запитання про причини невикористання тих чи інших стратегій подолання труднощів. Завдяки такій зміні вдалося диференціювати відповіді тих, у кого не було потреби в застосуванні стратегій подолання труднощів, тих, у кого закінчилися варіанти стратегій подолання труднощів, та тих, хто не мав змоги користуватися будь-якими стратегіями подолання труднощів.

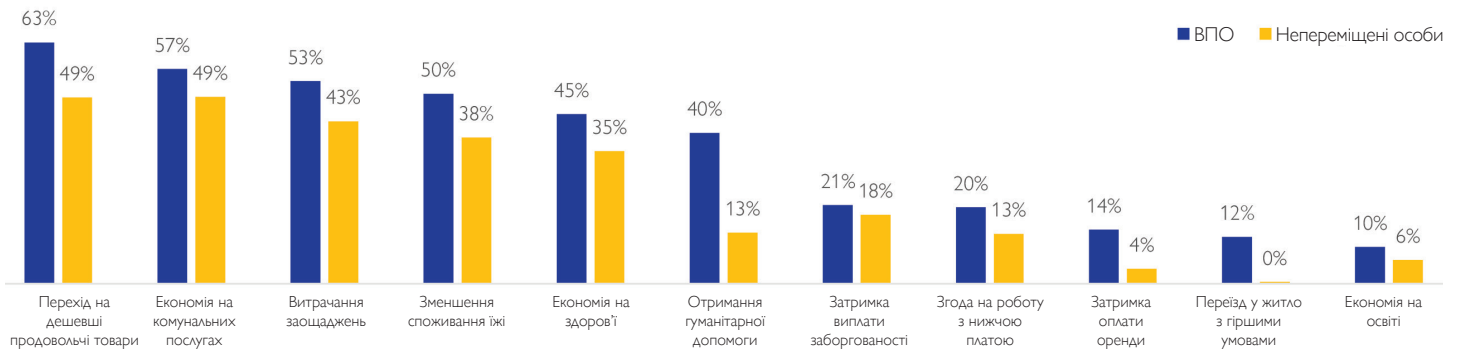
З усіх оцінених груп населення ВПО частіше вдаються до великої кількості механізмів подолання труднощів для задоволення базових потреб, порівняно з особами, що повернулися, та непереміщеним населенням.

Домогосподарства ВПО пристосовувалися до переміщення, переходячи на дешевші продовольчі товари та предмети першої необхідності, витрачаючи свої заощадження, обмежуючи споживання комунальних послуг та покладаючись на гуманітарну допомогу. Порівняно з ситуацією в грудні 2023 року вони вдавалися до більш радикальних кроків, як-то згода на роботу з низькою оплатою, несплата оренди за житло, переїзд до житла з гіршими умовами, продаж майна домогосподарства.

¹⁶ Можливі декілька варіантів відповідей.

Таблиця 6. Розподіл основних стратегій подолання труднощів серед ВПО¹⁷

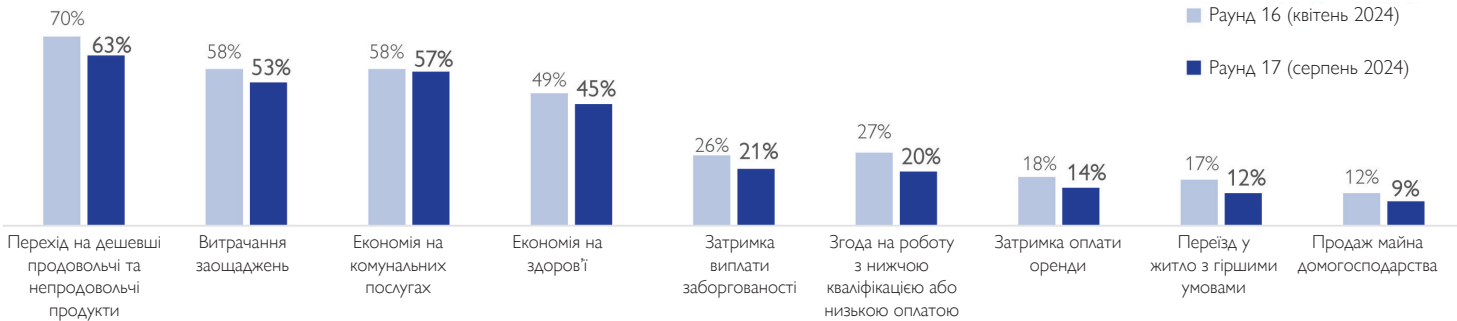
Стать	Близькість до лінії фронту		Місячний дохід на одну людину в домогосподарстві		Намір		Статус д/г			
	Жінки	Чоловіки	У прифронтових зонах	У неприфронтових зонах	До 7 064 грн ¹⁸	7 065 грн і більше	Обмірковують від'їзд	Не обмірковують від'їзд	Д/г, що не є неповними сім'ями	Д/г, що є неповними сім'ями
Застосовані стратегії подолання труднощів										
Стрес	22%	24%	23%	23%	21%	26%	19%	23%	23%	16%
Продаж майна домогосподарства	18%	19%	18%	19%	19%	17%	23%	18%	18%	28%
Витрачання заощаджень	71%	70%	72%	70%	72%	70%	77%	70%	70%	75%
Купівля в кредит або позичання їжі	13%	8%	9%	12%	13%	6%	14%	11%	10%	23%
Згода на роботу з нижчою кваліфікацією або низькою оплатою	25%	28%	28%	26%	30%	17%	33%	25%	26%	28%
Криза	43%	29%	40%	36%	43%	28%	36%	38%	37%	49%
Продаж засобів праці або транспортних засобів	13%	19%	14%	17%	16%	16%	18%	15%	14%	30%
Зменшення важливих витрат на здоров'я	53%	42%	51%	47%	54%	37%	46%	49%	49%	51%
Зменшення важливих витрат на освіту	13%	8%	9%	12%	11%	10%	17%	10%	10%	28%
Надзвичайна ситуація	21%	30%	25%	25%	24%	25%	29%	24%	24%	27%
Продаж житла або землі	9%	13%	9%	12%	10%	13%	15%	10%	11%	6%
Використання призованих джерел доходу (незаконна/ ризикована робота)	8%	16%	13%	10%	10%	12%	12%	11%	10%	15%
Звернення до незнайомих людей з проханням дати гроші на найнеобхідніше	10%	9%	8%	10%	11%	5%	11%	9%	9%	14%

Рисунки 17. Найпоширеніші основні стратегії подолання труднощів серед ВПО та непереміщених осіб¹⁹

ДИНАМІКА

Результати опитування ВПО свідчать про зменшення рівня застосування стратегій подолання труднощів порівняно з попереднім раундом (раундом 16, проведеним у квітні 2024 р.). Утім це може бути зумовлено не тим, що потреби зменшилися і, як наслідок, стратегії подолання труднощів вичерпали себе, а сезонним послабленням нагальності потреб, а отже, зменшенням актуальності стратегій подолання труднощів. У зв'язку зі збором влітку врожаю ціни на продовольчі товари впали, що пояснює, чому частка ВПО, що перейшли на дешевші продовольчі й непродовольчі товари, яка становить 63% у рамках раунду 17, є меншою за частку ВПО, які повідомляли про застосування такої стратегії

подолання труднощів чотири місяцями раніше (у раунді 16 така частка становила 70%). Сприятливим фактором у цьому контексті є також здатність респондентів самостійно вирощувати продовольство. До того ж, улітку зменшується потреба в комунальних послугах із опалення домівок, у зв'язку з чим менше респондентів повідомляли про застосування такої стратегії подолання труднощів, як зменшення споживання комунальних послуг. Попри це мінімальні зменшення таких потреб вказують на сталу потребу в гуманітарній допомозі в усіх регіонах України, адже ВПО продовжують вдаватися до таких стратегій подолання труднощів вже понад два роки з моменту початку повномасштабної війни.

Рисунки 18. Основні стратегії подолання труднощів серед ВПО за період від раунду 16 (квітень 2024 р.) до раунду 17 (серпень 2024 р.) (% ВПО)²⁰

¹⁷ Класифікація стратегій за категоріями «Стрес», «Криза» та «Надзвичайна ситуація» відповідає методології, яку застосовували в рамках ініціативи «REACH» та Всесвітньої продовольчої програми в Україні в 2024 році. Більш комплексне пояснення такого підходу можна знайти в документі «Показник побутових стратегій подолання труднощів» (Livelihood Coping Strategy Index). Наведені відсоткові значення відображають суму відповідей респондентів, які повідомили про застосування стратегій подолання труднощів, пов'язаних із засобами до існування, для задоволення базових потреб за 30 днів до збору даних (тільки, хто відповів «Так») або «Ні, стратегію подолання труднощів вже вичерпано, і її подальше застосування неможливе». Відсоткові частки тих, хто не вдавався до тієї чи іншої стратегії, тут не відображені.

¹⁸ Реальний прожитковий мінімум, визначений Міністерством соціальної політики (у липні 2024 р.), становить 7 064 грн.

¹⁹ Наведені відсоткові значення відображають суму відповідей респондентів, які повідомили про застосування стратегій подолання труднощів, пов'язаних із засобами до існування, для задоволення базових потреб за 30 днів до збору даних (лише тих, хто відповів «Так»).

²⁰ Можливі декілька варіантів відповідей.

2.5. ПРОФІЛІ СТРАТЕГІЙ ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ

РОЗПОДІЛ ЗА СТАТТЮ

ДОХІД

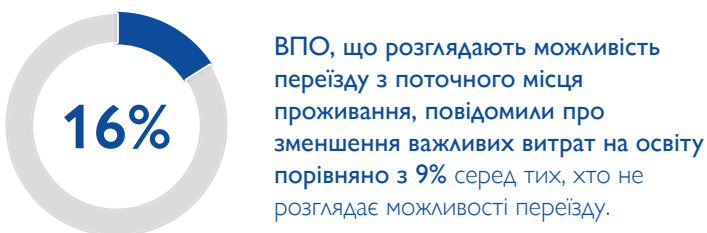
У ПРИФРОНТОВИХ ЗОНАХ

СКЛАД ДОМОГОСПОДАРСТВ

НАМІРИ В НАЙБЛИЖЧІЙ ПЕРСПЕКТИВІ

ТРИВАЛІСТЬ ПЕРЕБУВАННЯ ПОЗА ЗВИЧНИМ МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ

ДОСТУП ДО ДОПОМОГИ НА ПРОЖИВАННЯ ДЛЯ ВПО

У раунді 17 респондентів запитували, чи вони отримували допомогу на проживання для ВПО й чи ситуація з отриманням такої допомоги змінилася у зв'язку зі внесенням змін до критеріїв відповідності в березні 2024 року згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 332. Найбільша частка з-поміж тих респондентів, які повідомили, що отримували й досі отримують допомогу на проживання для ВПО, незалежно від поточного макрорегіону проживання, охарактеризувала ситуацію, в якій вони вдаються до стратегій подолання труднощів, як «кризову». Про такий характер ситуації найчастіше повідомляли респонденти-ВПО, що проживають у західному макрорегіоні, (45%) порівняно з іншими макрорегіонами, в яких було проведено опитування. Це значно більше за частку тих респондентів на заході, які повідомили, що ніколи не отримували допомоги (23%). Такі респонденти частіше описували свою ситуацію як «стресову» (30%). Так само респонденти, що проживають у північному макрорегіоні, які отримували допомогу на проживання для ВПО, частіше характеризували свою ситуацію як «кризову» (42%), аніж ті, хто не отримували такої допомоги (27%). Варто зауважити, що неможливо зробити висновок щодо зв'язку між втратою допомоги на проживання для ВПО чи повторним поданням заявки на

допомогу і ступенем тяжкості ситуації, в якій застосовуються стратегії подолання труднощів, оскільки отримані результати не можна вважати репрезентативними.

Слід також зазначити, що серед респондентів-ВПО, які повідомили, що досі отримують допомогу на проживання для ВПО, частка тих, хто вдається до застосування стратегій подолання труднощів, як-то, наприклад, отримання гуманітарної допомоги (50%), залишається високою.

2.6. ПРИЧИНИ ЗАСТОСУВАННЯ СТРАТЕГІЙ ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ

У раунді 17 більшість респондентів, які повідомляли, що вдавалися до стратегій подолання труднощів, серед причин застосування таких стратегій називала необхідність забезпечити себе житлом (63%), продовольчими товарами (52%) та отримати доступ до медичних послуг (46%). Зокрема, домогосподарства, що складаються виключно з ВПО, набагато частіше називали мотиваційною причиною необхідності забезпечити себе житлом (64%) порівняно з домогосподарствами, до складу яких входять і ВПО, й представники інших груп населення (52%).

Рисunek 19. Причини застосування стратегій подолання труднощів (% ВПО)²¹

²¹ Можливі декілька варіантів відповідей.

ДОДАТОК. ОЦІНКА ЧИСЕЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЗА СТАТУСОМ ПЕРЕМІЩЕННЯ

Область	Оцінка чисельності фактичних ВПО	Оцінка чисельності осіб, що повернулися
Черкаська	121 000	44 000
Чернігівська	66 000	183 000
Чернівецька	57 000	13 000
Дніпропетровська	455 000	277 000
Івано-Франківська	97 000	45 000
Харківська	467 000	698 000
Хмельницька	93 000	35 000
Кіровоградська	80 000	43 000
м. Київ	370 000	949 000
Київська	302 000	632 000
Львівська	150 000	103 000
Миколаївська	144 000	230 000
Одеська	222 000	182 000
Полтавська	160 000	53 000
Рівненська	53 000	42 000
Сумська	93 000	121 000
Тернопільська	49 000	31 000
Вінницька	121 000	76 000
Волинська	54 000	42 000
Закарпатська	80 000	14 000
Житомирська	73 000	149 000
Донецька ²²	н/д	н/д
Запорізька ²³	н/д	н/д
Херсонська ²⁴	н/д	н/д
Луганська ²⁵	н/д	н/д
Місце проживання не відоме (в Україні)	24 000	17 000
Усе населення	3 669 000	4 396 000

ОПИС ЗАСТОСОВАНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ

Якщо не зазначено інше, дані, представлені в цьому звіті, основані на результатах раунду 17 Опитування загального населення від 12 серпня 2024 року. Дані, представлені в цьому звіті, отримано на замовлення Міжнародної організації з міграції (МОМ) та зібрано 51 інтерв'юером, найнятим MultiCultural Insights, у ході скринінгового телефонного експрес-опитування серед 40 000 довільно обраних респондентів та додаткових контрольних опитувань 1 488 ВПО, 1 188 осіб, що повернулися, та 1 800 місцевих мешканців із використанням методу автоматизованого телефонного опитування (CATI) і випадкового набору номера (RDD) із загальною похибкою вибірки 0,49% [CL95%]. Раунд 17 збору даних було проведено в період із 13 липня по 12 серпня 2024 року. Дослідження охоплювало всю територію України за винятком Кримського півострова та окупованих територій Донецької, Луганської, Херсонської та Запорізької областей. Усі інтерв'ю проводили анонімно. Перед початком інтерв'ю респондентів просили надати згоду на його проведення. Чисельність ВПО і осіб, що повернулися, на національному та обласному рівнях розраховано на основі базового значення загальної чисельності населення України станом на червень 2024 року (за винятком Автономної Республіки Крим і Севастополя та частково й повністю окупованих територій чотирьох областей: Донецької, Херсонської, Луганської та Запорізької — з метою забезпечення точності отриманої оцінки чисельності населення та її відповідності вибірці опитування), визначеного в Загальних оперативних наборах даних щодо статистики населення (COD-PS) Фонду ООН у галузі народонаселення (UNFPA). Усі числові значення округлені для легшого сприймання. Оцінки округлені до найближчої 1000. Збір даних відбувся за сприяння Multicultural Insights. Додаткова аналітика доступна за запитом до dtmukraine@iom.int.

У цьому звіті внутрішньо переміщених осіб (ВПО) визначено як осіб, які були змушені покинути свої домівки або залишилися поза звичним місцем проживання в Україні внаслідок повномасштабного вторгнення, яке відбулося у лютому 2022 р., незалежно від того, чи зареєстровані вони офіційно у статусі ВПО. Терміни «повернення» і «особа, що повернулася» вжито без обмежень щодо статусу на позначення будь-яких осіб, які повернулися до свого звичного місця проживання після періоду переміщення (щонайменше два тижні, починаючи з лютого 2022 року), незалежно від того, звідки вони повернулися: з-за кордону чи з місць внутрішнього переміщення в межах України. Це визначення не охоплює осіб, що повернулися в Україну з-за кордону, але не повернулися до свого звичного місця проживання у країні. З повними визначеннями груп населення можна ознайомитися в розділі, присвяченому [МЕТОДОЛОГІЇ](#).

Обмеження. Особи, які нині проживають за межами України, в опитуванні участі не брали, оскільки їх було виключено з вибірки. Оцінки чисельності населення основані на припущенні про те, що неповнолітніх осіб (молодших за 18 років) супроводжують їхні батьки або дорослі пікувальники. Основа вибірки обмежена дорослими, які користуються мобільним телефоном, у місцевостях, де телефонні мережі повноцінно працювали впродовж усього періоду опитування. В опитуванні не брали участі жителі Автономної Республіки Крим і тимчасово окупованих територій Донецької, Запорізької, Луганської та Херсонської областей. Оцінки для Донецької, Запорізької та Херсонської областей, ймовірно, є недостатньо репрезентативними, оскільки охоплена територія була обмежена підконтрольними українському уряду районами, а на окупованих територіях вдалося опитати замало респондентів. Для отримання додаткової інформації про методологію і структуру вибірки див. [Методологію](#).

^{22, 23, 24, 25} Оцінки для цієї області (синім шрифтом), ймовірно, є недостатньо репрезентативними у зв'язку з тим, що охоплена територія обмежена підконтрольними українському уряду районами, а також у зв'язку з обмеженою кількістю респондентів, опитаних шляхом випадкового набору номерів.

 IOM | GLOBAL DATA INSTITUTE
UN MIGRATION | **DISPLACEMENT
TRACKING MATRIX**

ПРЕДСТАВНИЦТВО МОМ В УКРАЇНІ

